

«Перспективи соціально- економічного розвитку Яремчанської територіальної громади»

Магістерська робота
Слухачки групи ПУА-20
спеціальності 281
«Публічне управління і адміністрування»

Оксани Пасічної
Науковий керівник: Я. І. Арабчук

Актуальність роботи зумовлена структурними змінами - децентралізацією. Яремчанська міськрада перетворилась на територіальну громаду у складі села Микуличин та міста Яремча. Для місцевих жителів, це абсолютно нова система. Люди отримали нові повноваження і назріла суть дослідити соціально-економічні перспективи. Окрім структурних змін мені як, яремчанці, важливим залишається питання стратегії та розвитку міста.

Сьогодні в Україні набувають все більшої актуальності і практичної значущості дослідження економічного розвитку на рівні територіальних громад – міст, селищ і сіл. Територіальні громади є основою фундаменту, на якому базуються ресурсні (людські, земельні, фінансові) потоки, закладаються основи таких базових процесів як поділ праці, кооперація, утворюються зв'язки та взаємозалежності різних економічних процесів.

Предметом дослідження магістерської роботи є: особливості та закономірності перспектив соціально-економічного розвитку громади міста Яремча та її перспектив у майбутньому. Туристичний, екологічний потенціал.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є: перспективи соціально-економічного розвитку громади міста Яремча. Стратегія, бренд і цілі міста. Місцеві фінанси і соціальна сфера.

Методи дослідження: Теоретичною та методологічною основою дослідження є положення теорії самоврядування та стратегічного планування, сформовані в роботах провідних учених. У магістерській роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дозволило сформулювати організаційні підходи до удосконалення форм взаємодії органів місцевого самоврядування в стратегічному плануванні розвитку територій.

Сучасні особливості функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні характеризуються посиленням економічної конкуренції, зростанням ролі регіонального та місцевого рівнів влади у прийнятті рішень щодо соціально-економічного розвитку територій. У цих умовах все більшої актуальності набуває впровадження принципів стратегічного планування в управлінні розвитком регіонів.

Застосування стратегічного підходу в плануванні соціально-економічного розвитку міської територіальної громади дозволяє: досягти узгодженості органів місцевого самоврядування і бізнес структур та сформувавши загальні цілі; координувати окремі програми розвитку громади; найбільш повно використовувати його економічний потенціал; оптимально розподіляти фінансові ресурси та спрямувати їх на реалізацію найбільш пріоритетних завдань.

Формування стратегічного бачення розвитку громади, оцінки її слабких та сильних сторін, визначення конкурентних переваг, планування соціально-економічних процесів на середню та довгострокову перспективу, передбачення можливих наслідків від реалізації таких цілей та завдань – це, на сьогодні, пріоритетний напрям діяльності громад.

Кожна така модель будується на синергії різних складових і є індивідуальною для кожної громади, вона має свій алгоритм і комбінується з різних інструментів та моделей, враховуючи особливості громади і направлена на системне стає збільшення та мультиплікацію власних ресурсів для забезпечення економічного розвитку.

Сформований позитивний, зокрема, інвестиційний імідж, дасть цій території певні переваги.

Нова ідентичність до певної міри ґрунтується на нових функціях Яремчанської територіальної рекреаційної системи як різнопланової системи взаємопов'язаних, природних, природно-соціальних, соціальних компонентів, функціонування яких спрямоване на забезпечення рекреаційного попиту, що докорінно змінився за останні 20 років.

Особливістю громади міста Яремча є можливість поєднати лікувальні, оздоровчі, спортивні, пізнавальні функції в єдиний унікальний продукт, оскільки кожен населений пункт території з часом набуває унікальних специфічних ознак.

Відзначимо, що для “позитивного стану” місцевому економічному розвитку влада повинна робити наступні дії:

- активно та ґрунтовно займатись питаннями МЕР – планувати, реалізовувати плани, конкурувати за інвестиції та кращі робочі місця тощо;
- розробити та донести виразне та стимулююче економічне бачення напрямку;
- використовувати місцевий ресурс громади для створення конкурентних переваг;
- забезпечити мотивацію та спроможність “ключових учасників” використовувати переваги та ефективно співпрацювати;
- створити та підтримувати інституції, що сприяють використанню інтелектуального потенціалу, постійній модернізації та інноваціям;
- забезпечити бажання та спроможність ключових установ пристосовуватись до викликів глобальної економіки.

Місто Яремче та село Микуличин протягом 2020 р. відвідали 402,7 тис. гостей, що склало 38,3% від загальної кількості гостей за 2019 рік, у зв'язку із накладеними карантинними обмеженнями через пандемію COVID-19. У 2020 р. послуги проживання для гостей міста Яремче надають 206 закладів розміщення, в т.ч. відпочинково-оздоровчих комплексів та готелів – 54, зелених садиб – 152. Для гостей села Микуличин послуги проживання пропонують – 135 закладів розміщення.

У сезон на курорті функціонують 16 сучасних витягів з загальною пропускною здатністю 34700 осіб/год. Деякі підйомники продовжують працювати навіть після завершення високого сезону. Одночасно, комфортно на схилах курорту можуть кататись до 15 тис. осіб.

До складу зведеного бюджету м. Яремче входить 6 місцевих бюджетів: міський, селищний та 4 сільських бюджети. Фактично за 2020 р. в бюджет міста мобілізовано 427 105,6 тис. грн. доходів загального та спеціального фондів, що становить 161,3 % до затвердженого плану (264 761,5 тис. грн), або 96,5 до уточненого плану (442 384,1 тис. грн.).

До доходів загального фонду бюджету надійшло коштів в сумі 405 037,5 тис. грн., що становить 157,3 % до першочергового плану (257 430,2 тис. грн.), або 96,4 % до уточненого плану (420 344,9 тис. грн.). В складі доходів загального фонду 170 903,1 тис. грн. займають власні надходження бюджету, або 42,2 %.

Слід зауважити, що проблемами у сфері маркетингу та розвитку Яремчанської територіальної громади є:

- 1) Недосконала, обмежена комунікація, незначні навички та уміння поєднувати свої зусилля. Кожен населений пункт намагається самотужки розвивати свою територію конкуруючи за туриста з сусідом. Об'єднавчих заходів відбувається небагато.
- 2) Не відбувається обговорення проблемних питань на постійній основі, практика діалогу майже відсутня.
- 3) Ресторатори намагаються створювати окремі пропозиції гастротуризму, але не завжди готові до співпраці.
- 4) Карпатський національний природний парк має за мету стати брендом території, але недостатньо співпрацює з усіма зацікавленими сторонами.
- 5) Недотримання санітарних норм продажу харчових продуктів на ринках, у туристичних місцях (водоспад Гук);
- 6) Недостатньо залучається до розвитку територіальної громади активна молодь, громадські організації, що опікуються проектами дозвілля.

МІСІЯ: Яремчанська громада, що оберігає Карпатські праліси й полонини та дарує гостям радість спілкування з живою природою та місцевими традиціями. Яремчани – майстри дотику, оберігаючи свій неповторний край, допоможуть вам відчути себе у серці Карпат як удома – комфортно та безпечно.

Позиціонування території, сфокусоване в слогані / ключовому повідомленні: На Яремчанщині усе “НАЙ”: найвищі гори та найкращі краєвиди; найяскравіші ватри та найширші полонини; наймогутніші праліси та найчистіші ріки; найстрімкіші схили та найсміливіші люди.

Стратегічні проблеми:

- Відсутність чіткої ідентифікації туристичних продуктів регіону та їх позиціонування на туристичному ринку
- Недовикористання можливостей для розвитку
- Недосконала туристична та комунальна інфраструктура, в т. ч. благоустрій
- Відсутність маркетингової стратегії
- Немає візуальної впізнаваності Яремчанщини (в т. ч. туристичного бренду)
- Відсутній регіональний туристично-інформаційний центр (ТІЦ)
- Відсутня система просування туристичних можливостей регіону на вітчизняному та міжнародному ринках

ВИСНОВКИ

1. Розвиток міст передбачає активну участь усіх суб'єктів у спільному визначенні способів вирішення локальних проблем і спільну діяльність із втілення ухвалених рішень. Він ґрунтується на розумінні того, що жодна особа, організація або орган влади не можуть вирішити всі місцеві проблеми лише власними зусиллями.

2. Слід відзначити, що успіх МЕР значною мірою залежить від спроможності місцевих органів влади координувати процес реалізації місцевого потенціалу, відтворення й розвитку місцевих ресурсів, регулювати й стимулювати господарську діяльність на відповідній території. Це можливо тільки тоді, коли місцеві органи влади мають відповідні повноваження, забезпечені ресурсами та інституціями. Тому децентралізація є одним із ключових процесів для повноцінної реалізації принципів МЕР удіяльності місцевих органів влади.

3. На сьогоднішній день територіальна громада Яремча характеризується стабільним рівнем соціально-економічного розвитку і ділової активності та володіє значним туристично-рекреаційними, культурно-історичним і природним потенціалом. Важливість місцевого економічного розвитку ґрунтується на переконанні, що добробут і підвищення якості життя в громаді забезпечується як місцевою владою так і сектором приватного бізнесу. Об'єднання зусиль бізнес-спільноти, влади та громадянського суспільства має стати рушійною силою в плануванні економічних перетворень.

4. На підставі проведеного аналізу місцевої економічної структури та SWOT-аналізу сформульовано наступне бачення громади: Яремче – єдиний туристичний простір з високим рівнем надання усіх видів послуг. Діловий та інвестиційно-привабливий центр, з розвинутою економікою, якісним сервісом та політикою збереження довкілля. Тут створюються нові місцеві бренди, популяризується культурно-історична спадщина та розвиваються сучасні інновації.

5. Також, для соціально-економічного розвитку громади міста Яремча потрібно: покращити місцеві можливості для розвитку бізнесу та залучення інвестицій; розвинути якісну інфраструктуру міста, інженерні комунікації (дороги, мости, очисні споруди); здійснити вдосконалення туристичної інфраструктури та зовнішнього позиціонування території та збереження культурних цінностей громади; створити умови для збереження навколишнього природного середовища; покращити якість надання освітніх та медичних послуг, розвиток спорту; забезпечити реалізації заходів, які здійснюватимуться за рахунок коштів місцевого бюджету, інвестиційних ресурсів, приватного сектору та донорів, інвесторів, міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги, інших джерел.

Дякую за увагу!

Із Вами були: Оксана Пасічна та
перспективи Яремчанської
територіальної громади.

